

De Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Datum
11 oktober 2022

Ons kenmerk
z2022-03222

Uw brief van
18 mei 2022

Contactpersoon

070 8888 500

Uw kenmerk
3265541932655419

Onderwerp

Advies over het concept voor de Wet centralisatie ondersteuning onderwijs aan zieke leerlingen

Geachte heer Wiersma,

Bij brief van 18 mei 2022 is de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op grond van het bepaalde in artikel 36, vierde lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), geraadpleegd over het concept voor de wijziging van de Wet subsidiëring landelijke onderwijsondersteunende activiteiten 2013 en enige andere onderwijswetten in verband met de centralisatie van de uitvoering van ondersteuning van scholen en instellingen bij het onderwijs aan zieke leerlingen (Wet centralisatie ondersteuning onderwijs aan zieke leerlingen) (hierna: het concept).

De AP heeft een aantal opmerkingen over het concept en adviseert daarmee rekening te houden.

Strekking van het concept

Sinds de invoering van de Wet ondersteuning onderwijs aan zieke leerlingen op 1 augustus 1999 hebben scholen en mbo-instellingen de zorgplicht om onderwijs aan zieke leerlingen te verzorgen. De scholen en mbo-instellingen kunnen hierbij worden ondersteund. Sinds 2006¹ is deze ondersteuningstaak belegd bij onderwijsadviesbureaus² en universitair medische centra³. De ondersteuning wordt gesubsidieerd.

¹ Wet van 1 juni 2006, houdende wijziging van onder meer de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra, en de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met de vraagfinanciering voor schoolbegeleiding en de bekostiging van het onderwijs aan zieke leerlingen (Stb. 2006, 297).

² Voorheen schoolbegeleidingsdienst.

³ Voorheen academische ziekenhuizen.

Datum
11 oktober 2022

Ons kenmerk
z2022-03222

Deze structuur wordt verouderd, versnipperd en niet flexibel bevonden.⁴ Het concept beoogt de continuïteit van onderwijs aan zieke leerlingen te waarborgen, te verduidelijken en te vereenvoudigen. Hiertoe wordt de ondersteuning als wettelijke taak neergelegd bij Stichting Ziezon. Ook worden de diverse subsidiestromen aan onderwijsadviesbureaus en universitair medische centra verlegd naar één subsidie voor Stichting Ziezon.

Advies

Concretisering persoonsgegevens

Het concept noemt de taken van Stichting Ziezon.⁵ De toelichting noemt of omschrijft de (bijzondere) persoonsgegevens die Stichting Ziezon in het kader van deze taken verwerkt.⁶ De gegevensbeschermingseffectbeoordeling van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)⁷ bevat een concrete opsomming van deze (bijzondere) persoonsgegevens.

Omwille van transparantie en rechtszekerheid adviseert de AP om de (bijzondere) persoonsgegevens die Stichting Ziezon verwerkt per taak te concretiseren in het concept of lagere regelgeving.

Grondslag verwerking persoonsgegevens

Gegevensverwerkingen moeten berusten op een grondslag, als bedoeld in artikel 6, eerste lid, van de AVG. Volgens de toelichting zijn de gegevensverwerkingen door Stichting Ziezon gebaseerd op de c-grondslag (noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting) en de a-grondslag (toestemming van de betrokkene).⁸

Toestemming in de zin van de AVG is alleen rechtsgeldig als die vrijelijk is gegeven.⁹ Zieke leerlingen en hun ouders hebben echter (in de regel) hulp nodig bij het (zo goed mogelijk) kunnen volgen van onderwijs en verkeren daarmee in een afhankelijkheidspositie. De toestemming kan daardoor niet vrijelijk worden gegeven.

⁴ Memorie van toelichting, p. 1.

⁵ Artikel 3a van het concept:

1. Stichting Ziezon heeft tot taak:

- a. het ontwikkelen en onderhouden van een landelijk beleid met betrekking tot het ondersteunen van het bevoegd gezag bij het onderwijs aan zieke leerlingen;
- b. het ondersteunen en adviseren van het bevoegd gezag bij het onderwijs aan zieke leerlingen;
- c. het vervullen van de expertise-functie met betrekking tot het ondersteunen van bevoegde gezagen bij het onderwijs aan zieke leerlingen;
- d. het uitvoeren van onderzoek ter ondersteuning van de taken, genoemd in dit lid; en
- e. het uitvoeren van aanvullende activiteiten die samenhangen met de taken, genoemd in dit lid.

⁶ Memorie van toelichting, p. 13-14.

⁷ Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (PIA), mei 2022, p. 18, zoals overgelegd per email van 19 september 2022.

⁸ Memorie van toelichting, p. 13-14.

⁹ Artikel 4, onder 11, van de AVG.

Datum
11 oktober 2022

Ons kenmerk
z2022-03222

De AP adviseert om de gegevensverwerkingen door Stichting Ziezon te baseren op de e-grondslag (noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang). Instemming¹⁰ van de betrokkene(n) kan daarbij als voorwaarde gelden. De AP adviseert de toelichting dienovereenkomstig aan te passen.

Uitzonderingsgrond verwerkingsverbod bijzondere persoonsgegevens

Volgens de toelichting verwerkt Stichting Ziezon voor bepaalde taken¹¹ bijzondere persoonsgegevens, namelijk gegevens over de gezondheid van leerlingen.¹² Het verwerken van bijzondere persoonsgegevens verboden,¹³ tenzij er sprake is van een uitzonderingsgrond.¹⁴ Uit de toelichting blijkt niet welke uitzonderingsgrond van toepassing is.

De AP adviseert om in de toelichting te onderbouwen welke uitzonderingsgrond van toepassing is en op welke wijze wordt voldaan aan de eisen die de betreffende uitzonderingsgrond stelt.

Bewaartermijnen

Het concept bevat geen bewaartermijnen voor de verwerking van persoonsgegevens door Stichting Ziezon.

Volgens het beginsel van opslagbeperking mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard dan voor de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt noodzakelijk is.¹⁵ Een algemene normstelling zoals deze brengt mee dat er moet worden geconcretiseerd voor specifieke gegevensverwerkingen. De AP acht het uit oogpunt van transparantie en rechtszekerheid in beginsel wenselijk dat de wetgever de bewaartermijn bepaalt indien het maken van afwegingen in individuele gevallen niet aangewezen is en een logische bewaartermijn ook niet onmiskenbaar uit de context voortvloeit.

Het ministerie van OCW heeft de AP per email van 19 september 2022 bericht dat het voor de wetgever niet mogelijk is om de bewaartermijn op voorhand te concretiseren, vanwege de uiteenlopende omstandigheden waaronder stichting Ziezon persoonsgegevens verwerkt. OCW noemt hierbij als voorbeeld dat de dienstverlening (meermaals) tussentijds kan worden onderbroken, waarbij het voor de continuering daarvan noodzakelijk kan zijn om de gegevens niet direct te vernietigen. Stichting Ziezon is volgens OCW beter in staat om in individuele gevallen een afweging te maken die logischerwijs uit de context van de gegevensverwerking voortvloeit.

¹⁰ De AP hanteert hier de term 'instemming' om verwarring te voorkomen met het AVG-begrip 'toestemming'.

¹¹ Het gaat om de taken:

1. het ontwikkelen en onderhouden van een landelijk beleid met betrekking tot het ondersteunen van het bevoegd gezag van scholen bij het onderwijs aan zieke leerlingen en
2. het ondersteunen en adviseren van het bevoegd gezag van scholen bij het onderwijs aan zieke leerlingen.

¹² Memorie van toelichting, p. 13.

¹³ Artikel 9, eerste lid, van de AVG.

¹⁴ Artikel 9, tweede lid, van de AVG.

¹⁵ Artikel 5, eerste lid, onder e, van de AVG.

Datum
11 oktober 2022

Ons kenmerk
z2022-03222

Daarentegen noemt de gegevensbeschermingseffectbeoordeling van OCW een bewaartermijn van twee jaar, gelet op (i) de duur van de ondersteuning van zieke leerlingen binnen de bandbreedte van twee schooljaren en (ii) de bruikbaarheid van de gegevens en in lijn met hetgeen is bepaald rond de bewaartermijn van onderwijskundige rapporten.

De AP adviseert om de bewaartermijn voor de verwerking van persoonsgegevens door Stichting Ziezon (eventueel in de vorm van een maximum) in het concept vast te leggen en te onderbouwen in de toelichting, of, gelet op de gegevensbeschermingseffectbeoordeling, te verduidelijken waarom precisering niet mogelijk of wenselijk is.

Openbaarmaking van het advies

De AP is voornemens dit advies niet eerder dan na vier weken openbaar te maken op de website www.autoriteitpersoonsgegevens.nl. Behoudens tegenbericht gaat zij ervan uit dat hiertegen geen bezwaar bestaat.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,

Aleid Wolfsen
voorzitter